

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄNJuridiska enheten
Annika Petrelius Hansén
08-785 41 72

BESLUT

Datum
2007-03-21Stockholms kommun
Kommunfullmäktige
Stadshuset
105 35 STOCKHOLM

T-702 3.002

Bilaga 1
F-323

BILAGA 1 (8)

Betäckning
4031-06-35555,
55556

Stadsledningskontoret JURIDISKA AVDELNINGEN
2007-10-29
Dnr
Aktbil

*Diarienummer 99477***Överklagande i fråga om detaljplan för del av Gubbängen
1:1 m.m. i stadsdelarna Gubbängen, Svedmyra och Stureby, Stockholms kommun**

BESLUT

Länsstyrelsen avslår överklagandena.

Detta beslut får överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, enligt bilaga.

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Stockholms kommun antog den 12 juni 2006, § 23, en detaljplan för del av Gubbängen 1:1 m.m. i stadsdelarna Gubbängen, Svedmyra och Stureby. Planens syfte är att i huvudsak utnyttja redan ianspråktagen mark för att göra det möjligt att anlägga en ny bussdepå för cirka 90 bussar i Gubbängen vid Mälkurvan. Samtidigt ges möjlighet att utveckla idrottsförvaltningens förrådsområde. Planen medger att cirka 45 000 kvm planläggs som kvartersmark för idrottsändamål, trafikändamål respektive transformatorstation samt att cirka 23 000 kvm planläggs som allmänplats för natur. Naturdelarna omgärdar kvartersmarken i väster och norr samt gränisar mot befintliga bostäder och naturmark.

Beslutet har överklagats av Fortum Distribution AB och HSB:s Bostadsrättsförening Läskpappret.

Fortum Distribution AB yrkar att kommunfullmäktiges beslut att anta detaljplanen skall upphävas och att ärendet skall återlämnas till kommunen för ny behandling. Bolaget har anfört i huvudsak följande. Den tilltänkta bebyggelsen hamnar delvis inom ett område nära kraftledning där av Stockholms kommun tillämpat gränsvärde 0,2 µT kommer att överskridas vid planerad framtida ökad belastning på kraftledningen. Försiktighetsprincipen gäller för nyproduktion av bebyggelse invid kraftledningar och Stockholms kommun har som mål att nybebyggelse inte skall ske där magnetfältsnivån från kraftledningar överstiger 0,2 µT. Den planerade bebyggelsen avviker från dessa principer och beslutet skall därför upphävas. Det finns inte några begränsningar för belastningsökningar på den befintliga kraftledningen utifrån gällande myndighetstillstånd (nätkoncession för linje). Det som avgör gränserna för ledningens kapacitet är dess tekniska konstruktion. Den aktuella ledningen är konstruerad för att tåla betydligt högre strömbelastning än

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

BESLUT

Datum
2007-03-21Beslutning
4031-06-55555,
55556

vad som för närvarande utnyttjas. Belastningsökningar i framtiden till Stockholm inkommande kraftledningar med utnyttjad kapacitet måste ses som en naturlig konsekvens av regionens expansion och utveckling av dess infrastruktur. Det finns konkreta planer på en väsentlig ökning av belastningen i förhållande till den nuvarande. Om den nya bebyggelsen uppförs som planerat, kommer i sådant fall delar av bebyggelsen, bl.a. vissa personalutrymmen, att hamna inom ett område där magnetfältet överskrider 0,2 μ T. Den föreslagna detaljplanen har i viss mån anpassats med hänsyn till nuvarande magnetfältsnivåer kring kraftledningen, så att området närmast ledningen inte får utnyttjas för personintensiv verksamhet eller lokaler där människor stadigvarande vistas. Stadsbyggnadskontoret har vid tillämpningen av försiktighetsprincipen felaktigt bortsett från framtida belastningsökningar. Kontoret har bedömt att den föreslagna bebyggelsen inte medför att behovet av framtida åtgärder på ledningen blir större än om ingen bebyggelse sker på platsen. Kontoret har vidare anfört att de befintliga bostadshusen i närheten av kraftledningen förr eller senare kommer att föranleda någon form av åtgärd på ledningen. Klaganden har framfört invändningar mot detta. Man kan inte rättfärdiga tillskapandet av ytterligare hälsorisker och därmed förvärra problemet genom att hänvisa till ett redan existerande problem. Försiktighetsprincipen skall alltid tillämpas så att man undviker att skapa eller förvärra magnetfältsrisker, oavsett om problemen är större på andra håll. Varken kommunen eller klaganden kan med säkerhet veta hur lösningarna på magnetfältsproblematiken kan komma att se ut i framtiden. Det är då inte försvarbart eller förenligt med försiktighetsprincipen att genomföra nybyggnation med full vetskap om att åtgärden kommer att träffas av de utökade magnetfälten.

HSB:s Bostadsrättsförening Läskappret yrkar att kommunfullmäktiges beslut att anta detaljplanen skall upphävas. Föreningen har anfört i huvudsak följande. Kommunfullmäktige har i sitt beslut helt negligerat de synpunkter som föreningen har framfört avseende bussdepåns lokalisering trots att beslutet innebär att depån placeras inom ett område som i kommunens översiktsplan markerats som natur- och parkområde. Kommunen har inte till någon del tagit hänsyn till föreningens synpunkter vad gäller bussdepåns påverkan på närboende i form av störningar, dess påverkan på magnetiska fält etc. Avgörande för att bussdepån inte skall tillåtas är det förhållandet att det aktuella området i gällande detaljplan och i kommunens översiktsplan har utpekats som ett område för friluft- och idrottsändamål. Översiktsplanens ambitioner är tydliga i denna del innebärande ett bevarande av området som närmatur och närpark för allmänhetens nyttjande i friluft- och idrottssammanhang. Det aktuella området ingår i Magelugnens kilområde, som är en del av Hanvedenkilen i Stockholmsregionens grönstruktur. Kommunen har hänvisat till att bussdepån skall anläggas på mark som redan är ianspråktagen. Detta skall jämföras med och vägas mot den påverkan som åtgärden medför på ett skyddsvärt grönområde och det faktum att en bussdepå ger mycket stora störningar och immissioner gentemot närboende. Detaljplanebeslutet är felaktigt eftersom det kommer att medföra att betydelsefulla grönområden förstörs. Deras bostadsområde är redan nu utsatt för miljöpåverkan varvid särskilt skall nämnas

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

BESLUT

Datum
2007-03-21Beteckning
4031-06-55555,
55556

trafikbuller från Örbyleden. Det är inte acceptabelt att utöka denna störningsfrekvens. Föreningen motsätter sig en flytt av en störningskälla från en redan befintlig depåplats för att möjliggöra bostäder vid denna, till ett redan befintligt bostadsområde som därmed får utökade störningar. Bostadsrättsföreningen har påvisat flera andra alternativa placeringar för den tänkta bussdepån där motsvarande påverkan på både naturområde och närmiljö uteblir. Föreningen har dessutom inför kommunens antagandebeslut framfört krav på skyddsåtgärder i form av avskärmade vall samt förstärkning av befintlig vall. Detaljplanen uppfyller inte de allmänna krav som ställs i plan- och bygglagen. Bostadsrättsföreningen hänvisar även till vad den anfört i tidigare skrivelser i ärendet.

Stockholms markkontor har inkommit med ett yttrande i ärendet.

HSB:s Bostadsrättsförening Läskappret har därefter inkommit med en skrivelse med synpunkter på markkontorets yttrande i ärendet.

MOTIVERING

För att mark skall få användas för bebyggelse skall den enligt 1 kap. 6 § plan- och bygglagen (1987:10), PBL, vara från allmän synpunkt lämplig för ändamålet. Lämplighetsprövningen sker vid planläggning eller i ärenden om bygglov eller förhandsbesked. Vid prövningen skall enligt 1 kap. 5 § PBL både allmänna och enskilda intressen beaktas. Enligt 2 kap. 1 § PBL skall mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Vid planläggning skall bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken tillämpas. Enligt 5 kap. 2 § PBL skall vid utformningen av en detaljplan, skäligen hänsyn tas till befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande.

En grundläggande princip i plan- och bygglagstiftningen är att kommunen själv inom vida ramar får avgöra hur marken skall användas och hur miljön skall utformas i den egna kommunen. Stor vikt bör tillmätas de lämplighetsbedömningar som görs av kommunen. Länsstyrelsens prövning av ett överklagat planbeslut är väsentligen begränsad till en prövning av om kommunen gjort en rimlig avvägning mellan motstående allmänna intressen och/eller enskilda intressen och om kommunen handlagt ärendet på ett formellt riktigt sätt. En kommuns översiktsplan anger bl.a. grunddragen i den avsedda markanvändningen och utgör ett underlag för de bedömningar som skall göras vid efterföljande beslut om användningen av mark- och vattenområden. En översiktsplan har dock enligt 1 kap. 3 § första stycket PBL ingen bindande verkan för kommunen. Det finns i PBL ingen strikt låsning mellan en översikts- och detaljplan och det finns inte heller något krav på att en detaljplan måste överensstämma med en översiktsplan. Hinder föreligger således inte att upprätta en detaljplan som avviker från en gällande översiktsplan.

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

BESLUT

Datum
2007-03-21

Beteckning
4031-06-55555,
55556

En antagen detaljplan är resultatet av en politisk intresseavvägning i vilken synpunkter tillgodoses i varierande omfattning.

Huvuddelen av planområdet ligger inom fastigheten Gubbängen 1:1 och en mindre del inom fastigheten Örby 4:1. Planområdet omfattar cirka 68 000 kvm. För området gäller en stadsplan P1 5201, fastställd den 3 februari 1960. I stadsplanen är marken avsatt för friluftsbad och idrottsändamål. Avsikten då planen antogs var att området skulle nyttjas som friluftsbad, för högst 3 000 besökare, med tillhörande parkeringsplatser. För närvarande används området för upplagsverksamhet för hantering av grus- och jordmassor och kompost m.m. samt för idrottsförvaltningens förrådsverksamhet. Vissa stråk i planområdet används av närboende för passage mot söder och väster, samt för rekreation.

Länstyrelsen beslutade den 27 juni 2006 (4023-06-50371) att inte pröva kommunfullmäktiges antagandebeslut enligt reglerna härom i 12 kap. PBL.

Länstyrelsen prövar först överklagandet från Forum Distribution AB. Beträffande bolagets invändningar om befärade framtida belastningsbegränsningar på deras 220 kV:s luftkraftledning, som löper längs med en del av planområdet utmed Örbyleden, har kommunen i planhandlingarna kommenterat dessa. Stadsbyggnadskontoret har bedömt att planförslaget, genom begränsningen av markanvändningen till icke personintensiv verksamhet närmast kraftledningen, innebär att större hänsyn tas till magnetfältet runt ledningen än vad gällande plan gör, där en sådan begränsning helt saknas. Kontoret har funnit att det inte är rimligt att ytterligare öka skyddsavståndet till kraftledningen för att ta hänsyn till ett eventuellt framtida ökat nyttjande av kraftledningen. Kontoret vidhåller att den föreslagna detaljplanen inte i sig kommer att medföra att behovet att framtida åtgärder på ledningen ökar, eftersom närliggande bostäder i anslutning till ledningen redan i dag kan befäras vara utsatta för elektromagnetisk strålning över kommunens riktvärde 0,2 µT. Kontoret framhåller att frågan om åtgärder för att begränsa magnetfältets utbredning och kostnadsansvaret för dessa åtgärder inte är en detaljplanefråga. Framtida åtgärder för att begränsa magnetfältets utbredning och kostnadsansvaret för dessa bör diskuteras i ett annat sammanhang än i en enstaka detaljplan.

Länstyrelsen kan konstatera att det idag inte finns något fastlagt gräns- eller riktvärde för elektromagnetisk strålning. Myndigheterna tillämpar dock försiktighetsprincipen. Av planhandlingarna i ärendet framgår att för Stockholms kommun gäller att ingen nyproduktion av bostäder, skolor, daghem och lekplatser skall ske där magnetfältsnivån från kraftledningar, nätstationer och ställverk överstiger 0,2 µT. I delmål 6:8 i Stockholms kommuns miljöprogram 2002–2006 sägs att antalet personer som utsätts för magnetfält över 0,2 µT i årsmedelvärde inte skall öka. En mätning av befintliga magnetfält i planområdet har genomförts. Denna mätning visar att det av kommunen fastslagna gränsvärdet om 0,2 µT riskerar att överskridas inom ett område av knappt 50 meter från den i ärendet aktuella kraftled-

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

BESLUT

Datum
2007-03-21Beteckning
4031-06-55555,
55556

ningen. För att säkerställa att inga arbetsutrymmen eller andra lokaler där personal uppehåller sig länge placeras inom områden som utsätts för elektromagnetisk strålning över angivet riktvärde införs begränsningar av idrottsområdets användning i planområdet inom 50 meter från kraftledningen. I planförslaget har byggnaderna arrangerats så att arbetsutrymmen för personal ligger utanför zonen med risk för förhöjd strålningsrisk. Gränsvärdet 0,2 µT har utifrån genomförd mätning beräknats med god marginal underskridas vid stationära arbetsplatser inom föreslagna verksamheter. Länsstyrelsen har den 27 juni 2006 enligt 12 kap. 2 § PBL beslutat att prövning av antagandebeslutet inte skall ske. Det betyder bl.a. att länsstyrelsen inte funnit att åtgärden blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller till behovet av skydd mot olyckshändelser. Vad som anförs i överklagandeskrivelsen ger inte länsstyrelsen anledning att nu göra någon annan bedömning. Fortum Distribution AB har dock, såsom det får förstås, inte framfört invändningar mot att den pågående verksamheten begränsas utan mot att planförslaget begränsar bolagets kraftlednings framtida möjligheter till belastningsökningar. Länsstyrelsen finner med hänvisning till ovanstående redogörelse att Stockholms kommun i förevarande ärende får anses ha gjort en rimlig avvägning mellan motstående allmänna intressen och enskilda intresse, detta särskilt med beaktande av att det redan idag finns möjlighet att vidta åtgärder för att minska eventuella framtida utökade magnetfältsnivåer t.ex. genom nedgrävning av ledning under mark. Länsstyrelsen finner vid den avvägning som skall göras mellan berörda intressen att detaljplanens utformning inte kan anses medföra nackdelar av sådan betydelse för Fortum Distribution AB att planen av det skälet inte kan godtas. Skälig hänsyn har tagits till befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande.

Länsstyrelsen prövar härfter överklagandet från HSB:s Bostadsrättsförening Läskappret. Vid denna prövning kan konstateras att det av kommunens miljökonsekvensbeskrivning framgår att dispositionen av området ur miljöhänseende har anpassats på flera sätt. Byggnaderna har placerats och gröna skärmar utförats så att de skärmar av ljuden från verksamheter mot radhusbebyggelsen i nordväst. Idrottsförvaltningens personalutrymmen har flyttats ur riskzonen för elektromagnetiska fält. Ambitionen har varit att bevara så mycket som möjligt av skogspartierna i området, bl.a. en barrskogsdunge i planområdets norra del samt bryn och mossbevuxna slätter i öster. Nyplanteringar och anläggning av dammar har förts in i förslaget för att kompensera nödvändiga intrång i naturmark. Dessa åtgärder kan upplevas som nya upplevelsevärden längs promenadstråken. De vattensamlingar som utgör lekvatten för groddjur flyttas till kanten av området och antas kunna utgöra nya, större och bättre lekllokaler. Utrymme har reserverats för lokal dagvattenhantering. På Stockholms Grönkarta (2004) har huvuddelen av planområdet bedömts ha lågt ekologiskt värde. Skogspartierna inom planområdet ingår däremot i en av Stockholms gröna kilar, Hanvedenkilen. Skogsdungarna är viktiga ur ett lokalt perspektiv för att knyta samman det spridningssamband för skogslevande arter som går från Fagersjöskogen till Majroskogen. Sambandet är i denna del av kilen i dagsläget svagt. I Majroskogen finns inga kända biotoper som

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

BESLUT

Datum
2007-03-21

Beckning
4031-06-55555,
55556

hyser nationellt skyddsvärda arter, men det finns dock en stor artrikedom. Groddjur som konstaterats i vattensamlingar och dikessystem på planområdet är listade som lokalt/regionalt skyddsvärda. Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår vidare att planförslagets genomförande inte leder till en minskad bullerbelastning för planområdets omgivningar. Verksamheterna beräknas dock inte ge upphov till ljud som överstiger Naturvårdsverkets riktvärden för externt industribuller i närmaste bostadsområde. Buller från depån kan verka störande under vissa tider på dygnet för personer som använder omkringliggande gångstråk, särskilt i öster, i slänten mot Majroskogen. Bullerskärmar och visuella skärmar dämpar de negativa effekterna av verksamheten. En ökad trafik på Örbyleden på grund av bussdepån beräknas ge ingen eller mycket liten skillnad i ljudnivå. Antalet fordon på vägen beräknas öka med 1-2 procent. Mot bakgrund av den totala trafikbelastningen blir ökningen av ljudnivån försumbar. För att undvika ljusstörning används låga belysningsstolpar med riktat ljus. Gröna skärmar i form av jordvallar, bullerskärmar träd, häckar och bryn dämpar verksamhetens effekter och integrerar området i den övergripande strukturen. Planens genomförande bedöms inte innebära någon risk för att miljö kvalitetsnormer i planområdet eller i dess omgivningar överskrids. Örbyleden och Mälkurvan är båda öppna gaturum vilket sänker koncentrationen av luftföroreningar i vägrummet. Förstärkning med vegetation av ljudvall mot radhusbebyggelsen kan minska lufttransporten av vissa partiklar.

Av planbeskrivningen framgår att Stockholms översiktsplan 1999 har som en av sina ambitioner att i första hand utnyttja redan ianspråktagen mark för bebyggelse och anläggningar. En annan ambition är att skapa goda förutsättningar för kollektivtrafiken. På översiktsplanekartorna är det aktuella området emellertid markerat som natur eller park. Planförslaget innebär att de nämnda ambitionerna uppfylls, men samtidigt att avsteg görs från översiktsplanens markanvändnings- och grönsstrukturskarta. Stadsbyggnadskontoret framhåller i ett tjänsteutlåtande daterat den 10 april 2006 att planförslaget har föregåtts av en noggrann utredning av alternativa lägen för bussdepån, där ett flertal lokaliseringaspekter bedömts och vägts samman. Förslaget innebär en sammanvägning av olika intressen, där kollektivtrafiken och möjligheten att nyttja redan exploaterad mark har bedömts väga tyngst. Genom de grönkompensationsåtgärder som föreslås bedöms ingreppen i den gröna kil som går över planområdet bli acceptabla.

Länstyrelsen kan härvid konstatera att planförslaget innebär att en viss andel av befintlig naturmark tas i anspråk. Kommunen har dock i förslaget försökt att bevara så mycket som möjligt av skogspartierna i området. Utformningsförslaget har anpassats för att undvika intrång på beväxten yta. Särskild tonvikt har lagts vid bevarandet av Majroskogens bryn i planområdets nordöstra del vilken sparas helt, samt bryn och slänter i nordväst där delar av skogsbevuxen mark tas i anspråk och nyplantering föreslås ske. Skogskullen i sydväst föreslås minskas något. Vegetationskompensation görs genom planteringar inom naturmark och utmed Mälkurvan på kvartermark. Behandlingen av naturdelarna i den överklagade planen innebär i stora delar den fördelen för de närboende i förhållande till gällande plan att

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

BESLUT

Datum
2007-03-21Beteckning
4031-06-55555,
55556

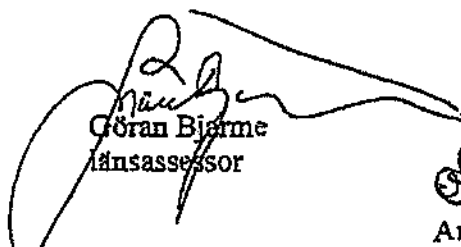
marken omvandlas från kvartersmark till allmän platsmark, något som förbättrar allmänhetens tillgång till marken. Den kvartersmark som inhägnas kommer dock inte att vara tillgängligt för allmänheten.

Länsstyrelsen finner mot bakgrund av det ovan sagda inte skäl att ifrågasätta den lämplighetsbedömning som kommunen har gjort i ifrågavarande planärende. Hinder mot detaljplanen utifrån de allmänna intressen som skall beaktas vid planläggning och lokalisering av bebyggelse föreligger inte enligt länsstyrelsens uppfattning. Länsstyrelsen finner att det överklagade beslutet ligger inom ramen för det handlingsutrymme som de materiella reglerna ger kommunen i hithörande fall.

Stadsbyggnadskontoret har i utställningsutlåtandet framhållit att detaljplanen inte i sig bedöms innebära någon oacceptabel eller påtaglig påverkan på de närmast befintliga bostäderna belägna cirka 100 meter från planområdet. De bullerstörningar som uppkommer till följd av bussdepån åtgärdas inom planområdet genom i planhandlingarna beskrivna åtgärder. Elektromagnetiska fält från luftledningen vid bostäderna har ingen koppling till någon åtgärd eller verksamhet som möjliggörs genom detaljplanen. Länsstyrelsen finner att den beslutade detaljplanen inte kan anses medföra sådana betydande olägenheter för omgivningen att den av den anledningen inte bör kunna godtas.

Av kommunens utställningsutlåtande framgår att åtgärder för att dämpa bullret från trafiken på Örbyleden vid angränsande bostäder utanför planområdet har studerats parallellt med detaljplanearbetet. En möjlighet att dämpa bullret från Örbyleden vid de närmaste bostadshusen är enligt utlåtandet att förlänga den befintliga bullervallen utmed vägen. Schaktmassor från anläggandet av bussdepån skulle kunna nyttjas i detta syfte. Stockholms kommun och SL är inriktade på att genomföra denna åtgärd, vilket avses skrivas in i ett exploateringsavtal. Detta är dock inte enligt kommunen en fråga som påverkar utformningen av detaljplanen. Länsstyrelsen finner att nämnda uttalande visar på en avsikt från kommunens sida att försöka finna en möjlig lösning på bullerfrågan vid Örbyleden.

Sammanfattningsvis anser länsstyrelsen att det som klagandena har anfört till stöd för sin talan inte utgör skäl att undanröja det överklagade antagandebeslutet.

Göran Björne
länsassessor

Annika Petrelius Hansén
länsassessor

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

BESLUT

Datum
2007-03-21

Beteckning
4031-06-55555,
55556

KOPLA

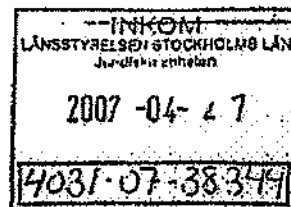
Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms kommun, Box 8314, 104 20 STOCKHOLM

Fortum Distribution AB, c/o Advokat Mikael Henriksson, Advokatbyrån Sigeman & Co, Stortorget 8, 211 34 MALMÖ

HSB:s Bostadsrättsförening Läskappret, c/o Advokat Viveca Dahlin, Landahl Öhman Advokatbyrå, Box 5209, 102 45 STOCKHOLM

SIGEMAN & Co
ADVOKATBYRÅ

Till
Regeringen
Miljödepartementet

ÖVERKLAGANDE

Klagande: Fortum Distribution AB, org nr 556037-7326
115 77 STOCKHOLM

Ombud: Advokat Mikael Henriksson
Advokatbyrån Sigeman & Co
Stortorget 8; 211 34 MALMÖ

Saken: Ändring av beslut om detaljplan

Överklagat beslut: Länsstyrelsen i Stockholms län beslut den 21 mars 2007
om överklaganden av detaljplan för del av fastigheten
Gubbängen 1:1 m.m. i Stockholms kommun, dnr 4031-06-
55555, 55556

I egenskap av ombud för Fortum får jag överklaga Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 21 mars 2007 om avslag på överklagande av detaljplan för del av fastigheten Gubbängen 1:1.

Yrkande

Fortum yrkar att Regeringen skall upphäva detaljplanebeslutet och återlämna ärendet till stadsbyggnadsnämnden för ändring på så sätt att byggrätt ges endast med det

avstånd till kraftledningen som krävs vid beaktande av framtida belastningsprognoser för ledningen.

Grunder och sakomständigheter

Fortum vidhåller vad som anförts i överklagandet till länsstyrelsen och får därutöver anföra följande i anledning av länsstyrelsens beslut.

Inledningsvis får Fortum ifrågasätta de mätningar av befintliga magnetfält som enligt länsstyrelsens beslut har genomförts i planområdet. Dessa mätningar har inte utförts av Fortum och Fortum har inte heller tillfrågats om vilka strömlaster som var aktuella vid mätpunkten. Eftersom dessa kan variera avsevärt, blir en mätning inte relevant om den inte ställs i relation till aktuell strömlast och till de strömlaster som normalt förekommer. Den främsta anledningen till att de mätningar som gjorts inte är relevanta är dock att överklagandet inte är grundat på nuvarande magnetfältsnivåer, utan på de framtida, högre, magnetfältsnivåer, som med fog kan förväntas uppkomma.

Länsstyrelsens beslut, vad gäller Fortums överklagande, avser enligt lydelsen en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. Av beslutet framgår att de berörda intressenterna som avses är Fortum respektive stadsbyggnadskontoret, där det får förutsättas att Fortum utgör det enskilda intresset. Enligt vad Fortum kan uppfatta har Länsstyrelsen inte på motsvarande sätt gjort en avvägning mellan det allmänna intresset av människors hälsa och det enskilda intresse som Stockholms stad har av att kunna bebygga aktuellt område.

Länsstyrelsen synes ha tagit fasta på stadsbyggnadskontorets inställning att frågan om åtgärder för att begränsa magnetfältets utbredning inte är en detaljplanefråga. Fortum kan instämma i den mån man avser åtgärder för att begränsa magnetfält vid redan befintliga bostäder eller andra byggnader. Det är emellertid inte detta överklagandet avser, utan frågan om den nya detaljplanens förhållande till befintliga risker vilket i allra högsta grad är en detaljplanefråga. Risken för människors hälsa ligger inte endast i de magnetfältsnivåer som idag faktisk förekommer kring ledningen, utan även i sådana magnetfältsnivåer som, med nuvarande förutsättningar, kan förekomma. Stadsbyggnadskontoret har föreställningen att det på grund av

befintliga eller ökade magnetfält avseende annan till ledningen närliggande bebyggelse i framtiden kommer att bli fråga om åtgärder på ledningen, en uppfattning som länsstyrelsen verkar dela. Detta är en missuppfattning som vittnar om bristande kunskaper om gällande regler för utnyttjande av befintliga kraftledningar. I realiteten är det mest sannolika att några åtgärder på ledningen inte kommer att vidtas och att magnetfälten på grund av ökade strömlaster på ledningen kommer att öka.

Det tillstånd (nätkoncession för linje) som gäller för kraftledningen är inte begränsad avseende belastningen, och det finns inte heller några villkor för densamma. Begränsningen av belastningen på kraftledningen avgörs därför endast av dess tekniska konstruktion. Det gränsvärde om 0,2 μ T som tillämpas av Stockholms stad gäller vid nybebyggelse i närheten av kraftledningar. Något motsvarande gränsvärde för vilket magnetfält en befintlig kraftledning får avge finns däremot inte. Det enda värde som skulle kunna medföra något ingripande, är Statens strålskyddsinstitutets referensvärde för allmänhetens exponering för magnetfält. Detta referensvärde ligger på 100 μ T och är följaktligen inte tillämpligt i detta fall. Det är därför inte sannolikt att den förväntade belastningsökningen på kraftledningen i anledning av den planerade omläggningen av region- och stamnäten i Stockholms län kommer att föranleda några generella eller särskilda åtgärder på ledningen eller på befintliga bostäder och byggnader. Den tilltänkta bebyggelsen inom aktuellt detaljplaneområde löper därför en stor risk att i framtiden utsättas för väsentligt förhöjda magnetfält liksom andra bostäder och byggnader i kraftledningens närhet. Att med den vetenskapen tillåta nybebyggelsen på ett så litet avstånd från kraftledningen, och därmed förvärra problemet, står i strid med både försiktighetsprincipen och plan- och bygglagens (PBL) regler om lämplig markanvändning.

Länsstyrelsen har i sitt beslut hänvisat till olika lagrum i PBL vilka skall tillämpas vid planläggning. Någon hänvisning till PBL 2 kap 3 § görs dock inte, trots att denna bestämmelse är en viktig precisering till det allmänna lämplighetskravet i PBL 1 kap 6 §. Ny bebyggelse skall enligt detta lagrum lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet bl a med hänsyn till människors hälsa. Närhet till kraftledning är en sådan hälsorisk som skall prövas i enlighet med denna bestämmelse. Kunskapen om riskerna med förhöjda magnetfält har ökat med tiden, och praxis på området har blivit mer restriktiv vad gäller möjligheterna till nybebyggelse i närheten av

kraftledningar. Regeringen har i praxis bedömt mark på nära avstånd från kraftledning som olämplig för bostadsbebyggelse (M2002/388/F/P, beslut den 8 maj 2003 och M1999/302/Hs/P, beslut den 6 april 2000). Byggnaders placering skall också enligt PBL 3 kap 2 § ske så att det inte medför betydande olägenheter för omgivningen. En tilltäckt bebyggelse får alltså inte inkräkta på en befintlig näringsverksamhet såsom energidistribution (M2002/2333/Hs/P, beslut den 13 mars 2003).

Länsstyrelsen betonar i sitt beslut att det finns möjligheter att vidta åtgärder för att minska eventuella framtida utökade magnetfält t ex genom nedgrävning av ledning under mark, s.k. kablfiering. Försiktighetsprincipen uttrycker emellertid att åtgärder för att minska exponeringen skall vidtas om så kan ske till rimliga kostnader och konsekvenser i övrigt. När det som i detta fall finns väsentligt enklare och billigare sätt att minska riskerna för exponering genom rätt placering av byggnaden redan vid planeringen – något som försiktighetsprincipen uttryckligen anmodar till – kan en kostsam åtgärd som kablfiering inte åberopas som ett skäl för att frångå försiktighetsprincipen.

Även enligt PBL skall ekonomiska överväganden göras vid bedömningen av markens lämplighet för ändamålet. För att uppfylla reglerna om lämplig markanvändning avseende boendes hälsa, är det i särklass enklaste och billigaste sättet att redan från början placera byggnader på tillräckligt avstånd från riskområden. Denna möjlighet finns i regel endast vid nybyggnation. Att i ett läge där man känner till riskerna för människors hälsa, både de befintliga och förväntade ökade sådana, avstå från att utnyttja möjligheten till lämplig placering av bebyggelsen kan inte vara rimligt.

Malmö den 26 april 2007

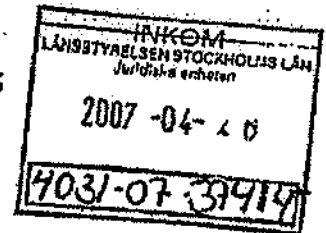

Mikael Henriksson

Ink. 2007-05-02
h 2007/2179/P/P

Regeringen
Miljödepartementet
c/o Länsstyrelsen i Stockholms län
Juridiska enheten
Box 22067
104 22 STOCKHOLM
Fax 785 46 15

Stockholm 2007-04-25

Klagande: HSB Bostadsrättsförening Läskapperet c/o Jan Salomonsson, Möln-
dalsbacken 6, 122 66 ENSKEDE

Ombud: Advokat Viveca Dahlin, Landahl Öhman Advokatbyrå, Box 5209,
102 45 STOCKHOLM

Överklagande av: Länsstyrelsens i Stockholms län beslut 2007-03-21, 4031-06-55555,
55556, fråga om detaljplan avseende ny bussdepå vid Mållkurvan i
stadsdelarna Gubbängen, Svedmyra och Stureby, del av Gubbängen
1:1

Undertecknad får härmed såsom ombud för HSB Bostadsrättsförening Läskapperet över-
klaga länsstyrelsens beslut enligt ovan.

YRKANDEN

Bostadsrättsföreningen yrkar att regeringen med ändring av länsstyrelsens beslut upphäver
kommunfullmäktiges beslut 2006-06-12 innebärande antagande av detaljplan för del av
Gubbängen 1:1 i stadsdelarna Gubbängen, Svedmyra och Stureby, Dp 2004-18413-54.

GRUND FÖR ÖVERKLAGANDE

Bostadsrättsföreningen åberopar de synpunkter och argument som den tidigare redovisat
2005-03-30 med anledning av programsamråd, 2005-10-13 med anledning av plansamråd,

Landahl Öhman Advokatbyrå KB

2006-08-24 med anledning av kommunfullmäktiges beslut, 2006-11-13 med anledning av markkontorets yttrande samt de olika yttrandena som ingivits vid länsstyrelsens prövning.

Bostadsrättsföreningen får dessutom tillägga följande med anledning av länsstyrelsens beslut.

Den nu föreslagna detaljplanen strider mot tidigare detaljplan resp översiktsplan där området utpekats såsom ett område för friluft- och idrottsändamål. Översiktsplanens ambitioner är klar i denna del innebärande ett bevarande av området som närnatur och närpark för allmänhetens nyttjande i friluft- och idrottssammanhang.

Länsstyrelsen har i sitt beslut redovisat att en kommuns översiktsplan anger bl a grunddragen i den avsedda markanvändningen och utgör ett underlag för den bedömning som skall göras vid efterföljande beslut om användning av mark- och vattenområden. Därjämte har länsstyrelsen uttalat att det i PBL inte finns någon strikt lösning mellan en översikts- och detaljplan och att det inte heller finns något krav på att en detaljplan måste överensstämma med en översiktsplan. Hinder föreligger således inte att upprätta en detaljplan som avviker från en gällande översiktsplan.

Avgörande är dock att översiktsplanen redovisat en användning av marken som vid tidpunkt för översiktsplanens antagande belyste avvägningen mellan de allmänna och enskilda intressena. Det fordras därmed en redovisning från kommunen varför den avvägningen inte längre gäller, vilket de facto saknas i detta detaljplaneärende.

Med plan- och bygglagens införande kom en rekommendation om programskede i detaljplaneeringen. Program kunde, enligt förarbetena, ange principiella riktlinjer för utformning och beva-

rande och den standard i stort som planområdets miljö avsågs få. Motiven till en sådan inledning av planeringsprocessen var det lämpliga att få till stånd tidiga samråd om planeringsuppgiften i de fall då översiktsplanen inte helt uppfyllde kraven på aktualitet eller hade kritiserats i länsstyrelsens granskningsyttrande eller i övrigt gav föga vägledning för fortsatt planläggning.

Slutsatsen är att samspelet mellan översiktsplanen och detaljplanen redan från starten av PBL har varit avgörande för bedömning huruvida program är behövliga eller ej. I samband med att PBL ändrades 1996 (prop 1994/95:230 avsnitt 5.1 f f) uttalades som ett generellt syfte att regelsystemet skulle stärka användbarheten av den översiktliga planeringen och därigenom bli möjliggöra ökad rationalitet och effektivitet i kommunala beslutsprocesser om användning av mark och vatten. Det bör därför framhållas att samspelet i PBL mellan översiktlig och detaljerad planering blivit en allt viktigare kugge i systemet, vilken är av stor betydelse för en effektiv bebyggelseutveckling. Övergången mellan skedena är således synnerligen viktig för att PBL-systemet skall fungera som avsett.

Mot den bakgrunden är det svårförståeligt att länsstyrelsen uttalat att det inte finns något samband mellan översikts- och detaljplan även om det de facto är så att det inte finns något juridiskt hinder för avvikelse. Sambandet är dock den avvägning som gjorts mellan det enskilda och allmänna intresset, varför det fordras mycket för kommunen när man ändrar markens användningsområde så väsentligt som skett i detta fall.

Den avvägning som skall göras utifrån 1 kap 6 § PBL är att det aktuella området är lämpligt för friluft- och idrottsändamål och skall därmed inte bebyggas för en så omgivningspåverkande verksamhet som bussdepå.

Förslaget innebär stor påverkan på omgivningen. Länsstyrelsen hävdar att den planerade bussdepån inte innebär något större tillskott till nuvarande buller. Dock måste beaktas att störningar

kommer att uppträda på en tid av dygnet som fn är tämligen fri från buller. Bussar kommer att varmköras och starta tidigt på morgonen.

Verksamheten är att betrakta som närmast industriell och bör förläggas och koncentreras till Industriområden. Bostadsrättsföreningen vill än en gång peka på att placering i Industriområdet i närbelägna Högdalen därför bör vara lämplig. En placering av bussdepån i Högdalen kommer också att leda till att den totala miljöbelastningen minskar eftersom personal vid bussdepån kan använda kollektivtrafiken till sina arbetsplatser i stället för att använda egna bilar. I länsstyrelsens beslut nämns att stadsbyggnadskontoret har gjort en noggrann utredning av ett antal alternativa placeringar men någon sådan har inte presenterats i underlaget till ny detaljplan från stadsbyggnadskontoret.

Behovet av busstrafik kan förutsättas fortsätta att öka. Om det inte bedöms finnas några alternativa, lämpliga lägen i industriell miljö kan konstateras att staden i sin planering utarmat möjligheterna till en – för en relativt stor stad – fungerande infrastruktur. Ärendet bör därför återremitteras för en utredning av lämpliga placeringar av bussdepåer på kort och lång sikt.

Sammantaget innebär detta att den antagna detaljplanen skall upphävas.

Stockholm som ovan

Viveca Dahlin

REGERINGSKANSLIET

2007-10-09

M2007/2179/F/P

Miljödepartementet

Enheten för förvaltningsärenden

Departementssekreterare

Linda Celanders

Telefon 08-4054127

Stockholms kommun

Stadshuset

105 35 STOCKHOLM

STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
KF/KS Kansli	
Ink.	2007-10-10
Dnr:	311-2065/2006
Till:	RL, kbp, jur. ord

Överklagande i fråga om detaljplan för del av Gubbängen 1:1 m.m. i stadsdelarna Gubbängen, Svedmyra och Stureby i Stockholm, Stockholms kommun

Fortum Distribution AB och HSB:s Bostadsrättsförening Läskappret har överklagat ett beslut den 21 mars 2007 av Länsstyrelsen i Stockholms län avseende detaljplan för del av Gubbängen 1:1 i stadsdelarna Gubbängen, Svedmyra och Stureby i Stockholm, Stockholms kommun. Kopior av skrivelserna till regeringen bifogas.

HSB:s Bostadsrättsförening Läskappret har bl.a. anfört att detaljplanen inte överensstämmer med översiktsplanen samt att det fordras en redovisning från kommunens sida om varför de avvägningar avseende markanvändning som gällde vid tidpunkten för översiktsplanens antagande inte längre gäller och att det saknas en sådan redovisning i detaljplaneärendet.

Enligt 5 kap. 24 § plan- och bygglagen (1987:10), PBL, ska det av kungörelsen om utställningen av planförslaget bl.a. framgå om förslaget avviker från översiktsplanen. Enligt 5 kap. 26 § PBL ska, om planförslaget avviker från översiktsplanen, avvikelserna och skälen till denna redovisas i planbeskrivningen.

Stockholms kommun bereds härmed tillfälle att senast den 30 oktober 2007 yttra sig över vad som anförts ovan.

I tjänsten

Margaretha Gistorp

Ämnesråd

tel. 08-4051995

Regeringskansliet
Miljödepartementet
Enheten för förvaltningsärende

M2007/2179/F/P

**ÖVERKLAGANDE AV DETALJPLAN FÖR DEL AV
GUBBÄNGEN 1:1 MM I STADSDELARNA
GUBBÄNGEN, SVEDMYRA OCH STUREBY I
STOCKHOLM, STOCKHOLMS KOMMUN**

Länsstyrelsens i Stockholms läns beslut avseende rubricerade detaljplan har överklagats av HSB Bostadsrättsförening Läskappret och Fortum Distribution AB. Stockholms kommun har av regeringen beretts tillfälle att inkomma med yttrande över överklagandena. Kommunen anför följande.

Kommunfullmäktige beslutade 2006-06-12 att anta detaljplan för anläggande av en ny bussdepå i Målkurvan i närheten av Örbyleden. Planen innehåller även utrymme för förråd för idrottsförvaltningen. Antagandebeslutet överklagades av klagandena till länsstyrelsen. I sitt beslut fann länsstyrelsen att det som anfördes till stöd för överklagandena inte utgjorde skäl att undanröja fullmäktiges beslut, varför överklagandena avslogs. Länsstyrelsen har enligt kommunen gjort en korrekt bedömning varför kommunen hemställer att regeringen avslår överklagandena av länsstyrelsens beslut.

Med anledning av vad som anges i överklagandena till regeringen anför kommunen följande.

Fortum Distribution AB yrkar att detaljplanebeslutet skall upphävas och att byggrätt endast skall ges med det avstånd till kraftledningen som krävs vid beaktande av framtida belastningsprognoser. Vidare anføres bl a följande. De mätningar av befintliga magnetfält som genomförts i planområdet ifrågasätts. Överklagandet är grundat på de framtida, högre, magnetfältsnivåer som med fog kan förväntas uppkomma. Den tilltänkta bebyggelsen löper stor risk att i framtiden utsättas för väsentligt förhöjda magnetfält liksom andra bostäder och byggnader i kraftledningens närhet.

Bostadsrättsföreningen yrkar att kommunfullmäktiges beslut att anta detaljplanen skall upphävas. Vidare anføres bl a följande. Detaljplanen strider mot tidigare detaljplan resp översiktsplan där området utpekats som ett område för friluft- och idrottsändamål. Översiktsplanen har redovisat en användning av marken som vid tidpunkten för

översiktsplanens antagande belyste avvägningen mellan de allmänna och enskilda intressena. En redovisning fordras därmed varför den avvägningen inte längre gäller, vilket enligt bostadsrättsföreningen saknas i detaljplaneärendet. Vidare pekas på bullerstörningar och att verksamheten är att betrakta som närmast industriell varför placering i Högdalens industriområde vore lämplig.

Till bemötande av vad klagandena anfört åberopar kommunen handlingarna i planärendet där de överväganden som kommunen gjort framgår samt följande.

Länsstyrelsen har i juni 2006 enligt 12 kap 2 § PBL beslutat att prövning av antagandebeslutet inte skall ske. Detta innebär bl a att det inte ansetts kunna befaras att bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa mm. Kommunen instämmer i länsstyrelsens bedömning att detaljplanens utformning inte kan anses medföra nackdelar av sådan betydelse för Fortum Distribution AB att planen inte av det skälet skulle kunna godtas. En rimlig avvägning mellan berörda intressen har enligt länsstyrelsen gjorts av kommunen. Skälig hänsyn har tagits till befintliga bebyggelse- äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande. Befintlig småhusbebyggelse ligger ca 100 m från planområdet. Planen omfattar inga bostäder. I planbeskrivningen anges att inga lokaler där personer uppehåller sig får placeras närmare än 50 meter från ledningen. Denna begränsning har även säkerställts genom bestämmelse på plankartan. Försiktighetsprincipen har iakttagits och framtida åtgärder med anledning av magnetfältets utbredning är som angivits inte en detaljplanefråga. Detaljplanen i sig kommer inte att medföra att behovet av framtida åtgärder på ledningen ökar. Som Fortum Distribution AB anför kommer framtida förhöjda magnetfält beröra också befintliga bostäder och byggnader i kraftledningens närhet. Den ökning av magnetfältet som Fortum Distribution hänvisar till har enligt kommunen endast ett svagt samband med en "normal" samhällsutveckling och befolkningsökning. Ökningen är en följd av en planerad omfattande omstrukturering av det regionala distributionsnätet för el, som bland annat Fortum Distribution ansvarar för, och som kan leda till att ledningen vid det aktuella planområdet får en kraftigt ökad belastning. Om en sådan omstrukturering sker är det Fortum Distributions ansvar att begränsa magnetfältet längs ledningen. Kommunen hänvisar även till regeringens beslut 2007-04-26 (M 2006/5221/F/P) avseende en detaljplan innefattande bostadsbebyggelse. Fortum Distribution AB överklagade där på motsvarande grund med hänvisning till framtida belastningsprognoser. Regeringen fann dock inte att det som Fortum Distribution AB anförde utgjorde skäl att upphäva det planbeslutet och avslog överklagandet.

Som bostadsrättsföreningen anger föreligger inget juridiskt hinder för avvikelser mellan översikts- och detaljplan. Av planbeskrivningen (2005-08-31) framgår bl a följande. Planförslagets syfte är att utnyttja redan ianspråktagen mark för att göra det möjligt att anlägga en ny bussdepå. Översiktsplan 1999 har som en av sina ambitioner att i första hand utnyttja redan ianspråktagen mark för bebyggelse och anläggningar. En annan ambition är att skapa goda förutsättningar för kollektivtrafiken. På översiktsplanekartan är området emellertid markerat som område för natur eller park. Planförslaget innebär att de nämnda ambitionerna

uppfylls, men samtidigt att avsteg görs från översiktsplanens markanvändningskarta. Enligt stadsplan från 1960 föreskrivs idrottsändamål. För närvarande används området av idrottsförvaltningen för förråd mm samt av ett företag för hantering av grus- och jordmassor. För att möjliggöra dels bostadsexploateringar på bussdepåer i innerstaden och dels en helhetslösning för bussdepåstrukturen inom Stockholms kommun har en inventering av tänkbara lägen för nya depåer gjorts av kommunen varvid elva förslag förelåg. Av dessa var nu aktuellt alternativ enligt SL det enda realistiska. SL och idrottsförvaltningen har tillsammans tagit fram ett förslag där så lite yta som möjligt tas i anspråk för att minimera ingrepp i naturmark.

Avvikelsen och skälen härtill är således redovisade i planbeskrivningen i enlighet med 5 kap 26 § PBL.

Länsstyrelsen har inte funnit skäl att ifrågasätta den lämplighetsbedömning som kommunen gjort. Inte heller befinns planen kunna medföra sådana olägenheter att den inte bör kunna godtas. Kommunen instämmer i denna bedömning. Som framgår av tjänsteutlåtandet inför stadsbyggnadsnämndens ställningstagande innebär förslaget en sammanvägning av olika intressen, där kollektivtrafiken och möjligheten att nyttja redan exploaterad mark har bedömts väga tyngst. För ingreppen i den gröna kil som går genom området föreslås grönkompensationsåtgärder. Tillsyn sker av buller och om gällande riktvärden skulle komma att överskridas blir verksamhetsutövaren skyldig att vidta åtgärder.

I skrivelsen vari kommunen bereds tillfälle till yttrande omnämner regeringen bestämmelsen 5 kap 24 § PBL. Enligt denna skall det av kungörelsen om utställningen av planförslaget bli framgå om planförslaget avviker från översiktsplanen. I kungörelsen som anslogs 2006-02-20 har denna uppgift av förbiseende inte angivits. Såvitt kommunen kan se har denna omständighet inte åberopats av någon av klagandena. Avvikelsen har dock tydligt angivits i planförslaget. Redan i programsamrådshandlingen (s 2) anges: "Förslaget är förenligt med översiktsplanens ambition att återanvända redan ianspråktagen mark samt att skapa goda förutsättningar för kollektivtrafiken. På översiktsplanekartan är emellertid området markerat som natur eller park. Förslaget innebär att en sammanvägning av dessa, delvis motstridiga, intressen gjorts." Inbjudan till programsamråd skickades ut 2005-02-04 till bl a remissinstanser och sakägare. I "Samrådsredogörelse, program" (s 7) redogörs också för avvikelsen och de avvägningar som gjorts. Även MKB:n (s 6) i samrådsunderlaget anger avvikelsen och de olika intressena. I planbeskrivningen 2005-08-31 (s 2) redogörs tydligt för gällande planförhållanden, avvikelser och de avvägningar som gjorts. Utelämnandet i kungörelsen 2006-02-20 om utställningen, där samtliga planhandlingar vari avvikelse mm redovisats ställdes ut, måste därmed enligt kommunen anses vara av mindre betydelse och kan inte ensamt medföra att planen skall upphävas.

Sammanfattningsvis menar kommunen att inget av det som klagandena anfört eller vad som i övrigt framkommit utgör skäl för upphävande av planen. Kommunen hemställer därför att överklagandena avslås.